

Eaglais Shaor

na h-Alba.

IOMRADH AIR CRAOBHSGAOILEADH AN T-SOISGEIL LEIS AN
EAGLAIS SHAOIR.

AIR A CHUR A MACII UAIR 'S AN RAIDH.

Air. 81.]

IULAI DH 1, 1882.

[A' Phris, Sgillinn.]

AN T-ARD-SHEANADH.

HOINNICH Ard-Sheanadh na h-eaglais air an ochdamh là deug de cheud mhios an t-samhraidh, an dearbh là de'n mhios a bhios iomraideach gu bráth, air an d'rinn an eaglais, naoi bliadhna deug 'ar fhichead roimhe so, a ceangal ris an staid a bhriseadh, agus an do ghabh i a h-àite cha-n ann mar chomunn, no eaglais Easaontachail, ach mar Eaglais na h-Alba, agus i nis—

SAOR. Is iomadh caochladh mòr a tha air tachairt o'n àm sin. Tha a nis a' mhòr-chuid de na ministearan agus na seanairean a ghabh pàirt anns an Dealachadh, agus anns a' choimhstri a threoraich gu sin, mar a tha a' mhòr-chuid de'n t-sluagh aig am bheil cuimhne air na nithe sin, air "dol air slighe na talamhainn nùle," agus cha-n aithnich an àitean an so iad n'is mòr. Tha e nadurra gu'n biodh fàitachdainnean d'au-laidh ag éiridh air uairean ann ar cridhe ann am beachdachadh air, agus an dol air feadh a' chomh-chruinn-eachaidh shomalta, urramaich, le cuimhneachadh air na làithean a thréig, agus ionndrainn air mòran de na h-eòlaich, agus de na saoidhean cliuitech a bha glie an comhairle, agus treun ann an cathachadh air son na firinn agus na còrach. Ach tha na geallaidhean seasmbach, "An àite d' aithrichean bithidh do mhic" (Salm xlv. 16), agus "Mo Spiorad a tha ortsa, agus mo bhriathran a chuir mi ann ad bheil, cha dealaich iad ri d' bheil, no ri beul do shliochd, no ri beul shliochd do shliochd, deir an Tighearna, o'n àm so eadhon gu sìorruidh" (Isa. lix. 21). Agus cha-n 'eil teagamh againn nach 'eil na geallaidhean so air an coimh-lionadh, ann an tomhas mòr, dhuinn mar eaglais. Faodaidh nach 'eil viread dhaoine as a bha aon uair 'n ar measg a tha barrachite ann an tiodhlacan agus an gràsan, ach is e ar barail gur tearc linn anns an robh tuilleadh de dhaoine fòghlumta, eudmhor agus diadhaidh na tha nis 's an Eaglais Shaor. Do'n Tighearna buinidh an cliu.

Mar is gnàth, bha mòran chhisean air an toirt air beulaobh an Ard-Sheanaidh co-cheangailte ri suidh-eachadh agus cur air aghaidh aobhair Chrìosd, arson aig an tigh, agus ann tìrean còin. Bha ni no dhà mu'n robh eadar-dhealachadh barail agus beagan deasboireachd, ach ré na h-ùine, bha gean maith agus gràdh bràthaireil a' riaghladh ann an tomhas comharraichte. Cha-n fhaca sinn Ard-Sheanadh riamh auns an robh barrachd aire agus cùram air an taisbeanadh a thaobh fìor bheatha, agus soirbheachaidh spioradail, agus oibre sònruichte na h-eaglais.

Bha aon ni àraidh—agus b'e an ceud ni—a thog an t-Ard-Sheanadh, is e sin, staid diadhachd agus deadh-bheus 'n ar tìr fèin. Bha co-labhairt fhada dhurachdach, maille ri iomadh urnuigh, mu'n ghnòthuch chul-thromach so. Tha feum sònruichte air gu'n gabhadh an eaglais gu cridhe e. Tha e muldach r'a ràdh gu bheil mi-chùram agus mi-dhiadhachd air meadhachadh gu mòr 'n ar meadhon. Aun an Glaschu a mha'n tha e air a mheas gu bheil sè no seachd a dh'fhicheadan mìle a tha 'n an coigrich do thigh an Thighearna agus do mheadhdonan nan gràs. Tha mòran air a dheanamh gu coimheachadh ris an ole mhòr so; ach feumaidh an eaglais, agus a buill fa leth, dùsgadh air a' ghnòthuch mar nach d' rinn iad riamh, gu greim a ghabhail air

a' mhuinntir a tha mar so air tuiteam air fàlhbh, agus a tha beò mar na Cinnich. Anns a' cho-labhairt a ghabh àite bha mòran air a ràdh mu mhìsg agus mu mhi-bheusan eile. Tha mìsg gu h-àraidh 'n a plaigh a tha air tighinn gu àirde eagalaich, air chor as gur i masladh ar duthcha, agus a' chùis-bheachaidh, o'n taobh a naigh, a's mò air soirbheachadh an t-soisgeil 'n ar measg. B'i beachd na cuid a bu mhò a labhair gur e dleasdanas Chrìosduidhean, air sgàth eisimpleir, iad fèin àicheadh eadhon a thaobh an fheum a mheasadh iad ann fèin ceadachd a dheanamh de dhìbh làidir.

Tha an obair ann an tìrean còin air a giùlan air a h-aghaidh le eud agus dìchioll comharraichte, agus le ionadhlach comharraidh air beannachadh an Tighearna. Air a' bhliadhna a chaidh seachad, bha àireamh neo-àbhaiseach air an baisteadh, an measg Iudhach agus Chinnich. Bha e taitneach a bhi 'g àicheadh an ionraidh a chaidh a thoirt seachad leis na teachdairean a thainig as na h-Innsean, à China, à Africa, agus à eileanan a' Chuain deas; agus bu chòir dha ar brosnachadh gu ath-nuadhachadh eud agus saothair.

Bha co-reusonachadh, mar a's abhaist, mu'n Eaglais Stéidhichte. Cha-n e gu bheil eadar-dhealachadh air bith ann am barail mu phrionn-bhunaitean na h-Eaglais Saoire. Cha-n 'eil ach an aon bheachd mu'n dàimh a tha cothromach agus sgriobturail a bhi eadar Stàid agus Eaglais, agus mu dhleasdanas an uachdarain aimsireil a thaobh creidimh agus eaglais Chrìosd. Cha mhò a tha eadar-dhealachadh barail mu'n encoir a tha anns an eaglais a tha a nis air a stéidheachadh a bhi a' seallachadh àite agus beathachaidh Eaglais na h-Alba. Na bha a dh' eas-còrdadh ann bha e mu'n dòigh air am faodadh cùisean a bhi air an ceartachadh. Bha dà chomhairle air an tairgseadh,—aon le Sir Henry Moncreiff, agus an aon eile le Dr. Rainy; ach cha robh iad da rìreadh an aghaidh a chéile. B'e beachd Shìr Henry nach bu chòir beantuim ris a' cheangal a tha eadar an Stàid agus an Eaglais Stéidhichte ach air bonn an *Agartas Coir* agus a' *Phrotest*. Bha Dr. Rainy, air an làimh eile, a' cumail a mach gu bheil arson an t-Agartas Coir agus an *Protest* ag agradh gu'n iarradh an Eaglais Shaor an ceangal a bhi air a sgoineadh gun dàil. Thug 472 an guth air taobh Dhr. Rainy, agus 122 air taobh Shìr Henry.

Cha chòir dearmad a dheanamh air a chur an cèill nach 'eil fialuidheachd an t-sluaigh do aobhar Chrìosd a traoghadh. A dh'aindeoin gach nì mì-fhàbharach anns an fhreasdal, tha e 'n aobhar taingeachd nach 'eil ionnhas an Tighearna air a dheanadh. Bha an t-sluim a bha air a chur crìum air son na h-uile aobhar air a' bhliadhna a chaidh seachad fada os ceann na bha ann an uiridh. "S le Dia an talamh agus a làr," agus cha do chaill duine rianh air a bhi 'toirt dha de a chuid fèin.

A' GHÀIDHEALTACHD AGUS NA H-EILEANA.

ÌOMRADH BLIADHNAIL A' CHOMUINN GHÀIDHEALACH.

Is ann le nòr dhùilichinn a tha againn 'n aithris gu-n do bhacadh an t-Ollamh urrainnach MacLachlainn, le staid a slàinte, o bhi a' lùthair air a' mhòs a dh'fhalbh aig coimheamh Ard-Sheanadh air n-Eaglais; agus gu-n do mheasadh fèinmail leis, air son an aobhair cheudna, a dhreuchd mar Cheann-sùilhe a' Chomuinn so a thoirt thairis. Is eòl do mhòran d'ar luchd-fèin, o'm fìorachadh fèin, an dìchioll, an t-saothair, an dìseachd, agus an treibhdhìreus eiridhe leis an do chòimhion e dleasdanas na h-oifig eudthromach so a nis r'è oclh bliadhna 'ar fhichead. Calman pearsa, agus misneachail an eiridhe ged a bha e, cha b'iongantach, an deigh a shaothairean òmhior, ged a dh'fhaìnicheadh a threòir,

no ged robh mothachadh aige d'a fheum air tomhas foise. Tha an duil air a h-altrum, le beannachadh an Tighearna, gu-n fènd tomhas slàinte agus neirt a bhi air aiseag dha, air chor as gu-n bi an t-còlas agus an gliocas a dh'èinaicheadh dha air an cur fatladh gu buil a chum maith na Gàidhealtachd d'an d'thug e gràdh.

An àit an Ollamh urrainnach, thugadh seachad do'n Ard-Sheanadh Ìomradh bliadhnail a' Chomuinn le Mr. Ià à Inbhear-Naruim, a bha 'n a fhear-cuideachaidh do'n Cheann-sùilhe air a' bhliadhna so a chaidh, agus a fhuair mòr-thaing o'n Ard-Sheanadh air son na sgrìbhais a rinnadh leis do'n aobhar ré na bliadhna.

Am measg nithean eile a dh'ainnicheadh le Mr. Ià,

dh'aithris e gu bheil ionnhas a' Chomunn nìs mò na bha e aig an àm so an uiridh. Tha aca 'n an làimh a nis £204, 18s. 10d.; ach feumaidh iad an t-suin so, maille ris na tiòdhlaeibh a' gairid a dh'fheudas iad earbsadh fhactainn rè an t-samhraidh, a dheadh-riaghladh, chum as nach tuit iad ann am fiachaibh nu'n tig deireadh an fhogharaidh, an uair a bhitheas an tional-airgid bliadhnaid air a thogail leis an Eaglais air an son. Air do'n Ard-Sheaudh 's a' bhliadhna 1877 tional bliadhnaid orduchadh air son na Gaidhealtachd, rùnaich an Comunn tuarasadail an luchd-saothrachaidh a leasachadh, tuilleadh cuideachaidh a thoirt do dhaoineibh òga chum am foghlaim air son ministireilchadh na Gaidhealtachd, agus eàrnaidhean iomallach fhiosrachaidh air nach robh iad comasach ruigheachd roimhe sin; agus is ann le taitneas nach beag a tha an Comunn ag aithris gu bheil na rùintean sin 'g an coimhlionadh, ach a mhàin mu thimchioll duais an luchd-saothrachaidh. Bhitheadh e ro-thaitneach leo, na 'n ceadaicheadh meud an ionnhas dhoibh tuarasadail nan searmonaichean urramach agus an luchd-ceasnachaidh a tha 'n an scrìbbis a leasachadh gu mòr. Aig an àm cheudna, tha iad ag aideachadh le taingealachd gu robh tional-airgid na bliadhna a dh'fhalbh nì 'b' fhèarr na bha e rianh, ach air aon bhliadhna eile. Fhuair iad mar thiodhlac an agus mar dhèilaban £1697, 9s. 5d.; agus thug clann nan sgoilean Sabaid £73, 9s. 2d. chum cuideachaidh le ionnhas a' Chomunn so. Fèudar leasachadh ionnhas a' Chomunn, agus mar sin meudachadh an scrìbbis, fhàicinn o'n iomradh so a leanas:—Ann an *dh'* bhliadhna 1863-64 agus 1864-65, eha do chaith iad ach £6308, 14s.; ach air an aon bhliadhna so a dh'fhalbh, chaithheadh leo £5327, 1s. 7d. Mar sin eha-n 'eil mìle punnd Sasunnach a dh' eadar-dhealachadh eadar na tha iad a' cuitheamh a nis ann an aon bhliadhna, agus na bha iad a' cuitheamh anns na dhà, o chionn ochd bliadhna deug. A thaobh an rian a dhealbhadh 's a' bhliadhna 1857, gu cuideachadh le coimhlionalaibh bochda chum teachd-aircan suidhichte chur os an ceann, fhuairidh e 'n a bheannachd ro-mhòr do iomadh eàrnaidh fheumach air feadh na Gaidhealtachd; agus tha an t-ionnhas a chuir-cadh a mach air riadh, air son na crìche sin, a nis air ruigheachd £15,250. Tha fìchead cuimhthional againn a nis a chuidichear leis an ionnhas so. Fhuair an ceud aon diubh cead gu ministèir a ghairm 's a' bhliadhna 1859, agus an aon mu dheireadh 's a' bhliadhna 1879. G'an gabhail thar a chèile, chuireadh n' ar n-Eaglais 's a' Ghaidhealtachd, air an dòigh so aon choimhthional gach bliadhna, ré fhìchead bliadhna, agus iad làn-vìdheamaichte — fhad 's a' dh'fheudas daoine an t-vìdheamaich a thoirt—chum scrìbbis an Tighearn

a chumail suas. Cha b'fhuas do mhinistèir sam bith, ann an iomadh seadh, clach-chuimhne nì 's fìghaile fhaighinn air a togail mar chumhachachan air, na bhitheas aig Ceann-suidhe urramach a' Chomunn so anns na coimhlionalaibh ud, a thogadh suas agus a chuidicheadh fo a chùrain athaireil-san. Tha nithe do 'n t-seòrsa so, co maith ri sùnsirceachd agus ri eachdraidh ar n-Eaglais, a' nochdadh gu bheil a' chòir a's fearr againn a bhi air ar meas, agus air ar gairm 'n ar n-Eaglais Dhùthchasaich na h-Alba.

Fhuair a' Phaire, ann an Leòdhas, cead a chum ministèir a ghairm 's a' bhliadhna 1879; agus tha Ceann-Locha 's an eilean sin ag iarraidh a' cheud cheudna o'n Ard-Sheannadh air a' bhliadhna so. O chionn ùine ghearr thaisbeanadh, le càiridh Eaglais na Stàid, gaol neònach do'n eilean sin; agus chuir iad suas dà thigh-aoraidh eile ann, ged a bha na sè tighcan-aoraidh, a bha aca roimhe sin 's an eilean, an coimeach a bhi falamh. Cha b'urrain iad a bhi ach falamh; oir a réir cumtais a fhuaradh 's a' bhliadhna 1874, eha robh ach mu cheithir cheud agus trì fhichead anam 's an eilean air fad nach robh coimheangailte ris an Eaglais Shaoir, an feadh a b'e làn-aireamh an luchd-biteachaidh 23,439. Chualas mòran fàidheadaireachd an tràth sin, gu-m pillteadh an sluagh gu dian, agus gu togarrach a dh'ionnsuidh na h-Eaglais Stéidhichte; ach tha i fathas do fada o choimhlionadh 's a bha i rianh. Bha càirdean gentlach fo eagail, agus naimhde ladurna ri h-uail, gu-n tionndaidheadh mi-dhìlseachd agus tréigsin na h-Uige gu bhi 'n a thoiseach na crìche do shoirbheachadh ar n-Eaglais air a' Ghaidhealtachd; ach, gu sealbhach, bha aron càirdean dileas agus naimhdean geura le chèile air an mealladh. Tha e air aithris gu bheil cuid de bhraghailibh Uige air pilltinn o'm bhruid a cheana, agus gu bheil tuilleadh gu leantainn. A thaobh oibre agus soirbheachaidh spioradail, tha cor na h-Eaglais Stéidhichte air feadh na Gaidhealtachd ro-choltach ris a' bheachd a dh'aithriseadh uimpe le boirionnach ann an Leòdhas, ris an do chuir a ministèir a' cheisil, “An urrainn thu innseadh, a bhean, co i an Eaglais neo-fhaicsinnach?” An dèigh meadhraichd car tiota, fhreagair i leis an urram a tha dualach do na Gaidheil, “Ma ta, cha-n urrainn mise innseadh duibh, mur i an Eaglais Stéidhichte i.” Ann an iomadh àite, tha i neo-fhaicsinnach gu lèir, ach a mhàin gu bheil tighcan-aoraidh agus ministèirean aice. Gleidhidh an t-airgid iad sin le chèile; ach is e an nì a tha cruaidh na h-Eaglaisean a fionadh le luchd-aoraidh. Air an làimh eile, is e an nì a tha cruaidh air a' Chomunn againne tighcan-aoraidh agus teachdairean fhactainn; oir co luath 's a thogar Eaglais, agus a shuidhichear ministèir innte, tha

an sluagh air ball a' cruinneachadh d'a ionnsuidh, agus 'g a mhiseachadh 'n a shaothair. Mar so tha gairm as àr a' teachd gu buill shaoibhir agus fhialuidh na h-Eaglais, chum còmhaidh a thoirt do 'n aobhar mhaith so, ionnus gu-m bi coimhthionalan bochd eile, air feadh na Gaidhealtachd, air an eir ann an suidheachadh 's am feud iad gairm a thoirt do theachdair suidhichte, gu saothreachadh 'n am measg.

An dèigh labhairt mu thimchioll na dilib mòire a dh'fhàgadh le Dr. Binny Webster—dileab o'm bheil seachd ministeirean deug thar fhichead air feadh na Gaidhealtachd aig an àm so a' faotainn £12 's a' bliadhna, agus dileab a bhitheas gu h-aithghearr air a meachadh le £2300,—agus an dèigh ionradh a dheanadh mu fhialuitheachd Mhr. Uilleam Mhic Iomhainn agus a chàirdcan, a tha a' toirt còrr is £200 gach bliadhna gu cuideachadh le stèipinnibh cuid de mhinistireibh na Gaidhealtachd, chaidh Mr. Lì air aghaidh gu lùaidh a dheanadh air dithis de mhinistireibh na Gaidhealtachd, a chrìochnaich an turas agus an saothair air a' bliadhna so a chaidh. B'iad an dithis dhaoine urramach sin Mr. Domhnallach a bha an Uraigh, agus Mr. Cipein a bha an Arochar. Bha an t-ionradh a thugadh m'an timchioll, le ministireibh a bha còlach orra, mar a leanas:—"B'e Mr. Domhnallach seannair na Cleire aig Imbhir-Feobhaircan, agus an t-Seannaidh aig Ros. Air a' bliadhna 1830, shuidhicheadh e, mar fhear-cuideachaidh agus mar fhear-ionaid 'athar fèin, 'n a ministeir ann an sgrèicheadh Uraigh, far an do shaothraich e le taitneas agus tairbhe d'a shluagh, agus le dìlseachd d'a Mhaighstir nàmhaidh, air son còrr is leth-cheud bliadhna. Mar shearmonaiche, mhacasall e leis na h-uile 'n a theachdair a bha gu sòraichte freagarrach chum togail suas agus ùrachaidh òigheachd Dhè, chum seòladh a thoirt doibh-san a bha fo iongainn, chum comhlurtaghadh a fhirtheileadh doibh-san a bha ri bròn, agus chum dèsgaidh do 'n dream a bha gun clòran. Mar aodhaire, b'esan athair a threuda gun leir, a dh'andaire suas ris mar chomhairliche 'n an uile dheuchainnibh agus àmhgharaibh. Mar bhall de chùirtibh na h-Eaglais, bha e air leth riaghailteach agus clùithoilteanach. Ann an aon fhocal, bha e 'n a dhuin' uasal diadhaidh, agus 'n a ciseampair de na dhùineadh do mhinistire dithchea a bhi." "Bha Mhr. Cipein 'n a dhuine a ghràdhachaidh gu ro-mhòr, agus air am bi eumhne thaitneach aig na h-uile d'ann b'athine e. Aig amannuibh gluasadach an Dealachaidh, thug se e fèin do 'n Tighearn, agus, a' cur cù ri buannachd aimsireil, rùnach a b'heatha a choisrigeadh do mhinistireachd na h-Eaglais Saoire. Air dha bhi 'n a dhuine de dhàlanaibh agus de ghraibh a tha ainnean, bha e

ro-fhreagarrach chum aon do na h-àitibh a 's inbhuiche 's an eaglais a ionaid le tairbhe; ach mhòthaich e agartas na Gaidhealtachd, agus anns an dòigh 'bu neo-fhèiceile thionndaidh e air falbh o gach uile raon gealltuinneich eile a bha fosgailte dha, agus riun e dhi-chionn uiread a dh' eòlas fhaotainn air chàin nam beann 's a dh' nìdheamaicheadh e chum an soisgeul a shearmonachadh do na Gaidheil 'n an càinain fèin. Shuidhicheadh e air tús ann an eilean Raarsaidh, agus an dèigh sin ann an Arochar; agus anns na h-àitibh sin le chéile, shaothraich e le mòr-dhùrachd agus le bunaidh, air chor as gu-n robh crìdheachan an t-sluaigh air an cosnadh leis."

Tha an bàs a' toirt aoin an dèigh aoin mar so air falbh, aron o mheasg ar teachdaircan, agus o mheasg ar sluagh; ach tha e ro-shoilleir fathas gu h-i an Eaglais Shaor eaglais nan Gaidheil an diugh, mar a b'i 's a' bliadhna sinneil 1843,—nà a ta air a dhearbhadh dhuinn le tabhartasaibh ar coimhthionalan Gaidhealtach do Iomhas-beathachaidh nam ministear a bhi nì 's fèarr air a' bliadhna so na bha iad an uiridh. A' gabhail nan naoi Clèirean deng Gaidhealtach thar a chéile, tha leasachadh maith air a thoirt do'n Iomhas sin leo: agus ann an àitibh-searmonaicheaidh a' Chomhann so, thionaidh air a' bliadhna a dh'fhalbh £530, 3s. 8d., suim a tha £159, 17s. 1d. os cionn na thionaidh matha an uiridh.

Ach is e an nì a tha taitneach leinn os cionn nan uile nìte gu bheil iomradh 'g ar ruigheachd, o chuid d'ar luchd-saothrachaidh, mu thimchioll dèsgaidh agus iompachaidh anama neo-bhàsmhor, agus gu bheil cuid d'ar n-àitibh-searmonaicheaidh ann an suidheachadh ro-gealltuinneach aig an àm so. Mar shamhuill d'innb sin, tha iomradh taitneach air teachd d'ar n-ionnsuidh o Phartuig, o Seipneis, agus o Acharrachdail. Thugadh naigheachd mhaith thugainn mar an ceudna le teachdair a chaidh o'n Chomunn a dh'fhiosrachadh Eileanan ionallach na Gaidhealtachd. Tha ean ag ionnsaidh gu bheil Uidhist mu Thuath, agus na h-Earadh, agus gu h-àraidh Beinn-a'-Mhaoil, ann an staid ro-gealltuinn-eich a nis. Tha coslas oibre sòraichte gràs 's an eilean sin. Air na miosaibh a chaidh seachad, thaisbean an sluagh dùrachd neo-ghnàthaichte, a' cruinneachadh gu searmonachaidh an Fhocal, gach àm a gheibheadh iad an cothrom; agus tha an soisgeul coltach ri bhi a' drùigheadh gu mòr orra. Ann an eilean Bleinn-a'-Mhaoil, tha oclh ceud deng de luchd-àiteachaidh, d'am bheil 900 co d'innb 'n an Papanach. Ann am freasdal Dé tha cothrom a nis air a dheuchaidh chum tailleadh a dheanadh air son an t-sluaigh siu na rinneadh le ar n-Eaglais fathas: agus tha dà nì àraidh 'bu chòir a

bhi deanta gun dàil,—air tuis, tigh-aoraidh a thogail a chumadh ceithir cheud pearsa; agus a ris, an t-eilean a dheanamh 'n a àite-scarmonachaidh, le suil ri bhi ann an ùine ghearr 'n a choimhthional suidhichte. Tha àite-ean eile air an d' rinneadh luidh, ach mu thimchioll nach 'eil rùm againn gu sgrìobhadh.

Tha an t-iomradh mu thimchioll oibre a' Chomuinn aig na bailtibh iasgaich a' nochdadh fàis agus cinn-eachaidh; agus air a' bhliadhna so, air son na ceud uaire, tha an Comunn a' cur teachdaire dh'ionusuidh nan Gaidheal aig an iasgachd an Arco. Bha aon de na teachdairibh, air a' bhliadhna a dh'fhalbh, a rinn luaidh gu sònraichte air na luairidibh d'am bheil na h-iasgairean fosgailte, gu h-àraidh ann an comh-cheangal ri peacadh na h-ana-mearrachd, no na misge. Gidheadh, g'an gabhail thar a chéile, chan fhaighear 's an riochaidh air fad eideachd ni's stuama, no ni 's deadh-bheusaiche na ar n-iasgairean Gaidhealach; agus is bochd an ni, gu-n tugadh beagan de dhaoineibh amaidheach, le 'n gluasad ana-meararra, mas-ladh air am bràithribh, agus air an dùthaich o'n d' thàinig iad. Is aobhar ghairdeachais e do chàirdibh nan Gaidheal gu bheil Cuideachd Mheasarrachd Ghaidhealach air a cur suas o chionn dà bhliadhna, agus gu bheil trì mìle pearsa a nis ann an comh-cheangal rithe. Bu mhaith na 'm bitheadh iad 'n an deich mìle fichead.

Te fhialuidheachd Mhr. Martuinn a' Achendennan —seanair ro-mheasail a bhuineas d'ar n-caglais,—tha an Comunn, air a' bhliadhna so, air cur clùisean an

ordugh eum dithis dhaoine freagarrach a chur uatha, a reiceadh leabhraichean maith an measg nan iasgair. Tha aon de na daoineibh so air falbh gu Eirinn; agus tha e g'a dhòl as a sin gu oirthir Ghallaibh. Tha am fear eile a' tòiseachadh aig Barra, agus na h-àitibh-iasgaich eile air taobh siar air dùthcha; agus tha e a' dol uatha sin gu Baile-nam-Frìsealach, Ceann-Pheadruig, agus bailtibh eile air taobh soir na dùthcha. Tha sinu ag earbsadh mòr-mhaith o oidheirpibh nan daoine so eum sgrìobhaichean fallain a chraobhs-gaoileadh an measg nan Gaidheal, a ghiùlmeas iad gu 'n teagha-laichibh féin, anns na crìochaibh eòine 's am bheil an còmhlaibh.

Bha iomadh ni eile ann an Iomradh a' Chomuinn, air son nach 'eil rùm againn an so: ach feudar aithris, ann an còmhlaibh, gu-n d'rim an t-Ollamh Mac Lachlainn, agus an Comunn, a mholadh do'n Ard-Sheanadh gu-n rachadh an t-Ollamh Rainy a chur air leth mar Cheann-suidhe a' Chomuinn so, ann an àite an Ollaimh ùrramaich, a tha a nis, le staid a shlainge, air a chomh-éigheachadh gu obair a thlachd a thoirt thairis. Dh'aontaich an t-Ard-Sheanadh agus an t-Ollamh Rainy gu-n rachadh comhairle a' Chomuinn a ghabhail: agus is e ar n-iartras agus ar dhùil gu-n bi saothair ar Cinn-suidhe ùir, agus obair a' Chomuinn agus nan teachdair a tha 'n an seirbhis air an aideachadh, agus air an beannachadh gu mòr leis an Tighearn; agus gu-n bi a' Ghaidhealtach air feadh a crìochan gu léir a' soirbheachadh tre shearmonachaidh an Fhocail.

GEARR-IOMRADH MU SHEORAS WISHART

(air a' leantainn).

V.

AN uair a bha a' phlàigh a' caitheadh as, fluar Wishart litir o a chàirden, uaislean taobh an iar Albainn, ag iarraidh air an coimheachadh an Dùnèidinn, agus deas-boireachd a chumail gu follaiseach an sin ris na h-eas-buigean. Dh'aontaich e gu toileach. Ach mu'n d' thàinig an t-àm a shonruicheadh, thug an Cardinal ionusuidh uaigneach air a bheatha. Dhealbh e litir mar gu-m b'ann o aon d'a chàirden Wishart, triath Chinnear, ag aslachadh air tighinn far an robh e gun dàil, oir gu'n do glacadh e le tinneas obann. Chuir e an sin trì fichead fear armaichte gu luidhe an fàth air an rathad a bha e gu ghabhail agus a ghlaicadh. Dh'fhalbh

Wishart agus beagan chàirden maille ris. Ach gu h-obann stad e, agus an deigh mebrachadh car tacain, phill e. An sin thuit e ri, “Cha tèid mi; tha Dia 'g am bhacadh; tha mi dearbhta gu bheil foill ann.” Air do a chàirden dol air an aghaidh, fluar iad an luidh feall-fholach, agus thàinig iad agus dh'inns iad sin da. An sin thuit e, “Tha fios agam gu-n crìochnaich mi mo bheatha ann an lannan an duine fhuileachaidh sin; ach cha-n ann air an dòigh so a bhitheas e.”

An uair a thàinig an t-àm a chomharraicheadh, eubir e 'n aghaidh air Dùnèidinn. Chaidh e troimh Dhundeagh gu Ionarghabhraidh far an do chait e an oidhe an tigh Sheumais Watson. Ghabh an tigh uile mu thàmh; ach cha b'urrain do Wishart cadal. Dh'fhàg e a sheomar,

agus dh'farr e àite anns am faigheadh e bhi 'n a aonar maille ri Dia. Oir thàinig eagal agus crith air, agus ghlac uamhuinn e. Fluair e àite shùlachd dlùth air an tigh far an d'fhàic e sìos agus suas car uine. Ach cha d'fhàinig comhfhurtachd d'a ionnsuidh. B'e uair a dh'orchadais a bha ann; agus air dha tuiteam air aghaidh, dh'òirt e mach 'anam ann an osaidhean agus an deoir maille ri urruighean. An deigh ùine, fluair e fois, agus phill e dh'ionnsuidh an tìghe. Choinnich fear-an-tìghe e, agus dh'fearaich e dheth c'ait an robh e. Ach cha-u innseadh e dad dhoibh. A ris air an ath mhàlutan dh'fheoraich iad dheth, ag aicheadh gu saor gu-n do lean iad e, agus gu-n robh iad 'g a fhaicinn. "B'fhearr leam," ars' esau, "gu-n robh sibh 'n ur leapaichean, agus bhiodh e ua bu bhuanachdaile dhiùbh, oir is gam gu-n robh mi air mo chleachdadh gu maith." Dh'aslaich iad air gu-n abradh e ni éigin a bheireadh comhfhurtachd dhoibh, do bhrìgh gu-n robh iad air an crìdh a' faicinn a dhoilgheis. Ach fhreagair esau, "Innsam dhiùbh gu bheil dearbhadh agam air gu bheil mo shaothair dlùth air a crìch, agus nime sin iarraidh air Dia maille riumsa nach faumach mi nis an uair a tha an cath a' tighinn gu a theothad." Agus an uair a bha iad an a' gul, agus ag ràdh, "nach robh mòran comhfhurtachd an sin doibh-san," fhreagair e, "Cuiridh Dia comhfhurtachd thugaibh a'm dhèigh-sa. Bithidh an rìoghachd so air a soilleach-agh le solus soisgeil Chrìosd, cho soilleir 's a bhi rìoghachd riamh o làithean nan abstol. Bithidh tigh Dhé ann; seadh, cha bhi e dh'èasbhuidh na cloiche-mullaich. Agus cha bhi so fada 'g a dheanamh. Cha-n fhuiling mòran as mo dhèigh-sa, mu'm bi glòir Dhé gu soilleir air a foillseachadh, agus an buadhaich i dh'aindeoin Shatain."

Air an là sin dh'fhàg e Ionarghabhraidh gu dol do Lìte, far an robh dùil aige nailean an Taoibh-an-iar a choinneachadh. Ach cha chualas guth uatha; agus o'n a bha Wishart ann an cumart mòr, chomhairlich a chàirdean da fannuinn an falach. Ach cha robh e suaimhneach 'n a spiorad agus e 'n a thòsd gu bhi 'searmonachadh. Air ceithir Sabaidean an deigh a chèile shearmonaich e ann an eaglaisean tìnehol Diun-cidinn. 'N a shearmoinean uile roimh-innis e giorrad na h-ùine a bha aige gu saothreachadh, agus mu a bhias a bha na l'fhàigse, thuir e, na a chreideadh neach air bith.

V1.

O nach d'fhàinig guth o uaislean an Taoibh shuas, thàinig Wishart do Haddington; ach le eagal a' Chardinal cha a robh a luchd-èisdeachd cho ìomhor 's a bha dùil

aige. Chuir so trioblaid air; agus ann am meadhan a mhi-mhisnich thàinig guth o a chàirdean 's an Taobh shuas nach b'urraim doibh a choinneachadh. Dh'fhaodadh e gearan air gu-n do theoraich iad e gu cunnart mòr, agus gu-n d'fhàg iad an sin e; ach is e an t-aon ni a chuir doilgheas air gu-n robh iad sgìth de Dia, agus nach robh suim aca d'a aobhar.

Bha aige ri searmonachadh an là sin ann an *Haddington*; fad cùrr 'us leth-uair choisich e sìos agus suas fa chomhair na h-altarach, agus a ghnus a' feuchainn doilgheas 'inntinn. Dhùrich e an sin do'n chùpaid. Bha e gu searmonachadh air an dara clàr de'n lagh, ach bha a chrìche a' lasadh an Taobh a stigh dheth; bha e cud-mhor air son an Tighearna Dia nan sluagh, aig an robh 'fhuicail air a dheanad tre eagal duine, agus cha b'urraim e labhairt air ni ach na truaghean a thighadh orrasan a thréig Esau agus a theachdairachd. Labhair e gu sòruichte mu na plàighean a bha gu tighinn air Haddington. An sin stad e, ag ràdh, "Dhi-chuimhnich mi mi féin, agus an ni a bhi mi dol a lùmhseachadh; ach fanadh mo bhriathran deireannach ann 'ur n-inntinn, gus an cuir Dia comhfhurtachd air d'ur n-ionnsuidh."

B'i so a shearmoin dheireannach. Air an là sin ghabh e a cheud deireannach d'a chàirdean an sin. Cha leigeadh e do Iain Knox dol maille ris; ach chuir e air ais e ag ràdh, "Foghlaidh aon air son iobairt." Thàinig e le tighcarn Orniston dh'ionnsuidh a thighe. An deigh na suipeir, sheinn iad salm, agus chaidh esan d'a shìomar, ag ràdh, "Gu-n deonaich Dia fois shuaimhneach."

VII.

Ach cha robh gu bhi do aon 's an tigh an oidheche sin, Mu'n d' thàinig meadhan-oidheche bha an tigh air a chuartachadh le daoine armaichte, agus Iarla Bothwell, Arl-Shiorram Haddington, air an ceann. Mhìnich e a thuras, agus thuir e nach biodh feum ann an cur 'n a aghaidh do bhrìgh gu-n robh an Cardinal e féin air an rathad agus mar uidhe mìle do'n tigh. "Fosglaidh na geatachan," thuir Wishart, "agus toil bheannichte mo Dhé gu robh deanta." Gheall Bothwell gu sòluimte nach èireach dochann sam bith dha, ach gu-n dònachd e féin e. Feudaidh e bhi gu'n do rùnaich Bothwell a ghealladh a chumail. Ach na rùnaich, thug dr a' Chardinal, agus impidh mathar na ban-rìgh buaidh air a rùn. An deigh a bhi beagan làithean ann an Caisteal Dhuncidinn, bha Wishart air a thoirt thairis do Iannan a' Chardinal agus air a thigheadh do'n ghainntir sin ann an Cill-ribhinn d'am b'ainm a' ghainntir-bhotail. Tha an slochd so r'a fhaicinn fhathast. Tha e air chumadh

botal. Tha naoi troidhean a dh'fhad 's an amhaich, agus ceithir troidhean fichead 's an iomlan. Tha sé troidhean air leud ann a'g a' bhraiche, ach tha e a' dol na's farsuime gu ruig ochd troidhean deng a'g a' ghrund. Bha prìosanaich air an leigeil sìos le slabhairidh a bha ceangailte ri crann iarainn a bha tarsuinn air beul an t-sluchd. Cha-n 'eil aon chuid dorsan no uinneagan ann.

B' ann am mìos *January* 1546 a bha Wishart air a ghlacadh; agus a'g deireadh *February*, ghairm an Cardinal na h-easbuigean cruinn gu breith a thoirt air. Chum gu-m biodh samhladh èrdhuigh anns a' chais, chaidh barandas iarraidh air Iarla Arainn, a bha 'n a Thànaistear (*regent*) air an rìoghachd 'n uair a bha ban-rìgh Màiri 'n a leanabh. Cha-n e m'ha'n gu-n do dhiùlt an t-Iarla barandas, ach thoirnisg e do'n Chardinal dol air aghaidh leis an deuchainn gus an ruigeadh e fèin. Ghabh am Beatonach eagal gu-n rachadh a chreic as air, agus shonruich e dol air aghaidh gun am barandas, chum as gu-m biodh a' bhinn air a coimhlionadh mu-n tigeadh an t-Iarla.

Air a' cheud là de'n Mhàrt chaidh Wishart a thoirt an làthair a' Chardinal agus nan easbuigean. Chaidh na cùisean-ditidh a bha 'na aghaidh a leughadh. Dhion e e fèin, agus dhearbha e gu-n robh gach nì a theagaisg e a rèir nan Sgrìobtur. Ach cha robh ceartas na's mò na bha trocair, a'g a' naimhdean. Bha a bhinn air a toirt a mach, agus bha e air a shòruchadh gu-m biodh i air a cur an gnìomh gun dàil, air eagal gu-m biodh oidhirp air a toirt air a' phrìosanaich a theas-airginn.

VIII.

Bha gunnachan-mòra a' chasteil air an tionndadh ris an àite 's an robh a' bhinn gu bhith air a coimhlionadh. Bha barra-bhallachan a' chasteil air an ullachadh le cùirteanan riomhach, agus le cluasagan-suidhe chum gu-m faigheadh an Cardinal agus na h-easbuigean an sùilean a shàsachadh le piantan an duine naomh so. An dèigh biadh a ghabhail maille ri ceannard a' chasteil, agus sparradh air a chàirden gun àite thoirt do fhuath no do thogradh dìoghaltais, chaidh Wishart do sheòmar gus am biodh an luchd-marbhadh deas. Cha b'fhada gus an d'fhàinig iad, agus an d'fhug leo e do'n àit anns an robh a' chrioch agus an connadh air an ullachadh. Cha robh maslaidh no tarcais a' b'urraian daoine dhealbhir air an eamhnadh. Bha a' lannan air an ceangal air a chulabh, bha slabhairidh throm m'a mheadhon, agus taod m'a mhuineal. 'N uair a thàinig e dh'ionnsuidh an àite, thuit e air a ghlùinean, agus

thubhairt e, "O Shlanuigh air an t-saoghail, dean trocair orm. Athair nèimh, tha mi a' tionndadh mo spioraid 'n ad lannan naomha-sa."

An sin dh'èirich e agus labhair e ris an t-sluagh, a' deenamh fianuis air fìrinn nan teagan ean e shearmonaich e, agus a' sparradh orra gun iad a thoirt thairis foghlum fòcal an Tighearna air son geur-leannhuinn no trioblaid. "Is ann air son an fhòcal agus an fhìor shoiseil a tha mise 'n diugh a' fulang, cha-n ann le bròn, ach le inatann agus cridhe subhaich. Thugaidh fàinear; cha-n fhaic sibh mi ag atharrachadh dreach. Cha-n 'eil eagal orm roimh an teine dhùnchuidh so; agus mar so thu mi 'g aslachadh oirbhe dheanamh, na thig geur-leannhuinn oirbh air sgàth an fhòcal, agus gun eagal a bhith oirbh romhasan a mharbhas au corp, ach a'g nach eil comas an t-anam a mharbhadh. Thuirte euid gu-n robh mise a' teagasg gu-n caidil an t-anam gus an là dheireannach; ach tha fios cinnteach agam gu-n gabh mi anam a Shuipear le mo Shlanuighear an nochd mu'm bì e sè uairean."

An dèigh so rinn e urnuigh air son a naimhdean d'an d'fhug e maithneas, thuirte e, le 'uile chridhe. An uair a bha na h-uile nì deas, dh'farr am crochadh air maithneas air, ag ràdh nach robh esan ciontach d'a bhàs. Phòg Mr. Wishart a ghràidh, ag ràdh, "Feuch, sin comharra dhuib air gu bheil mise a' toirt maithneais duit. A charaid, dean do ghlòthuch." An sin thàinig a' chrioch. Bha e air a cheangal ris a' chrioch, agus bha 'n teine air fhàdadh. Bha ceannard a' chasteil 'n a sheasamh fèin ris ré na h-uine. Rìs-san thubhairt e, "Gu-n toir Dia maithneas do'n duine ud a tha 'n a shuidhe cho uaibhreach air a' bhàl; ach tha fios agam nach fhadh gus am bi e 'n a luidhe an sud ann an tuilleadh tarcais na tha nìs de ghlòir aige." B' amhuil a thachair. Tri mìosan an dèigh so rug dìoghaltas air a' Chardinal. Bha e air a mharbhadh anns a' chasteil, agus a chorp air a chrochadh a mach air an dearbh uinneig o'n d' amhaire e air losgadh Wishart.

IX.

Dh'fhuing Wishart air a' cheud là de'n Mhàrt, 's a' bhliadhna 1546. Mur urrainn duinn a ràdh gu'n robh na naimhdean a mharb e a'g a' bhàs na 's lionnhoire na iadsan a mharb e 'n a bheatha, feudaidh sinn co dhiùlt a ràdh nach robh aon nì cile a chabhagaich air aghaidh an t-Ath-leasachadh cho mòr. Bha an duthaich air a h-ullachadh le a shearmonachadh, agus bha a theagasg air a dhaingneachadh le a bhàs. "An so tha an ràdh ud fìor, gu bheil aon neach a' cur, agus neach cile a'

bhuain.⁹⁹ Bha mòran de na bhain Knox 'n a thoradh air cur dhìrachdach, urnuigheil Wishart. Agus tha

esan a chuir agus esan a bhuain a' deanamh gairleachais a nis le chèile.

CRAOBHSGAOILEADH AN T-SOISGEIL AGUS LEUDACHADH NA [H-EAGLAIS AIG AN TIGH.]

HOME MISSION AND CHURCH EXTENSION.

THA mòran, ro mhòran, r'a dheanamh ann an crabhsgaoileadh an t-soisgeil 'n ar meadhan fèin mar thir. Cha-n 'eil sinn a' tighinn an tràthsa air na bheil de mhuinntir neo-iompaichte ann an coimhthionalan; 's e tha againn 's an t-sealladh na tha dh'èasbhuidh chothroman agus mheadhanan suidhichte, agus an àireamh a's lion-mhoire gu mòr na sin, a tha beò ann an dearmad air meadhanan nan gràs, agus ann am mì-bheus follaiseach. Tha gairm labhair ris an eaglais, agus ris

gach eaglais, dol a mach gus na rathaidean mora agus na gàrachan, agus sràidean agus caol-sràidean nam bailtean, a cho-èigceachadh nan dìobarach bochda so gu teachd a steach.

Chuir Dr. Adam, Ceann-suidhe a' Chomhunn a tha air ceann na h-oibre so, Iomradh farsuinn, mionaidich, air beulaobh an Ard-Sheanaidh, mu'n t-saothair a tha air a deanamh. Bheir sinn oidhirp air beagan de so a thoirt anns an ath àireamh.

IOMRADH

MU SHÀOTHAIR NA H-EAGLAIS, ANNS NA COLONIES.

COLONIAL MISSIONS.

AFRICA MU DHEAS.—Tha a nis da cho-thional, an ceangal ris an Eaglais againn ann an Lunnainn-an-ear.—Baile-mòr na cearnaidh so—au air gach taobh de 'n aubainn a tha dol troimh 'n Bhaile. Tha so a nochdadh, cia mar a tha 'n luchd-àiteachaidh a dol an lionmhòrachd; agus mar a mheadach an co-thional, gus am b' eigin Eaglais air a thogail agus co-thional eile a chur air chois. Tha suil, nach e mhaoin gu'm bi an co-thional so comasach air e fèin a chumail suas; ach mar an ceudna comhachd a dheanachadh gu co-thionalan eile 'chur air chois anns a' Cholony so.

Tha an Committee mar an ceudna air faotainn eniridh bho chùir Natal as leth cuid de luchd-àiteachaidh 'ingeni,—àite a tha ann thimichidh cuig mìle deug, a mach bho Bhaile-mòr Natal. Tha iad a' gealltainn faig air trì chenn pundo Sasunnach 's a bhliadhna a chur ri chèile, airson a mhinistear—ma gheibh iad e. Tha an Committee aig a' bhaile, mar an ceudna a' gealltainn, gu'n dean iadsan comhachd, gus a mhaoin chuideachadh so a mheadachadh rè nan trì bliadhna

nd. Tha dochas uime sin, ann an uine ghèarr, gu'm bi ministear air faotainn, a bhitheas deonach a dhol a mach a dh'ionnsuidh na cearnaidh iomallaich so.

EILEANAN FALKLAND.—Bha Mr. Yeoman 'n a mhinistear rè dheich bliadhna anns a' chearnaidh so. An deigh dha pilltim dhachaidh, bha e ear tannuill gu math duilich do'n Chommittee ministear eile fhaoitainn—a ghabhadh 'àite. Ach a nise, tha Mr. Philip—a tha o chionn ghrathuinn ann an Duncidin Albannach, air aontachadh ri dol a mach. Tha diùil tre bheannachadh an Tighearna gu'm faighear, gu'm bi Mr. Yeoman na theachdlaire dileas; agus endmhor am measg an t-shaigh, a dh'ionnsuidh am bheil e dol.

Tha Dr. Stuart ministear Dhuncidinn Baile-mòr Otàgo, a' sgrìobhadh gu'n d' rainig Dr. MacGhriogair—a bha roimhe so, a' teagasg ann an Oil-thigh na h-Eaglais Sàoire an Duncidin Albannach—agus gu'm bheil e air gairm fhaoitainn—agus air a shuidheachadh thar a' cho-thional, a tha ann an Sgìre Omaru-ma-dheas. Bha Dr.

Stuart a lathair maille riu—agus mar an ceudna trìnir mhiùistearan òga a bha air an teagasg le Dr. MacGhriogair 'n nair a bha e anns an Oil-thigh aig a' bhaile.

Tha Dr. Stuart aig innseadh ni eile—gu'm bheil a nise, niread a mhinistearan, aca agus a tha a dh'eaglais-ean ann—ni nach do thachair 'o chionn bliadhnaichean air ais; oir tha cuimhne aig ar luchd-leughaidh, mar a bha iad a sior thagradh, gu'm biodh tuilleadh mhinistearan air an cur a mach. Tha e mar an ceudna a sgrìobhadh dhachaidh, gu 'n robh an Synod aca cruinn 'o chionn ghoirid; agus ann measg nìthe eile, gu'n robh e air ainmeachadh, gu 'm bheil maoin euidenachaidh na h-Eaglais, a toirt da chuid agus tri puinnid deug Sasunnach 's a bhliadhna, do gach ministear.

Tha e mar an ceudna a sgrìobhadh gu'm bheil comas searmonachaidh gu bhi air a thoirt do dhithis dhaoine 'òga, a dh'òileanaichadh anns a Chollège aca fèin; agus gu'r e fear dhiu mac do Dhr. Macantòisich a bha roimhe so na mhinistear ainmeil, ann am Baile-Dhuthaich, an Siorrachd-Rois. Tha sin ro thoilichte chluinntin gu'm bheil mac 'athair, agus odha 'Sheanan anns an dreuchd—agus ma bhithas e coltach ri shiùnearachd, bithidh buannachd aig an Eaglais dhe, agus glòir aig an Tighearna.

TIR MHOR NA ROINN-EORPA.

Tha Dr. Somerville a saothrachadh 'o chionn shè miosan anns a' Ghearmailt; agus air dol troimh dhà bhaile dheug de na bailtean a's mo—a' searmonachadh an t-soisgeil. Shoirrbhich an Tighearna leis gu mòr. Thàinig sluagh lionmhor anns gach baile g' a eisdeachd; agus tha cinntas againn, gu'n robh anaman air an iompachadh a dh' ionnsuidh Chrìosd. Gu'm bheil dusgadh 'n am measg cha'n eil teagamh againn—oir cha'n e mhaìn, mar a thubhairt sinn, gu'm bheil muinntir nam bailtean fèin a cruinneachadh; ach tha mòran sluagh a tighinn á cearnaidhean eile dh'ionnsuidh nam coinnidhean. Mar dhearbhadh eile air so, tha na coinnidhean air an cumail suas ann an iomadh àite 'n deigh do Dhr. Somerville falbh. A chionn nach aithne dha a' Chainnt Ghearmailteach, tha e 'n eisiamail eadar-theangair; agus anns gach cearnaidh 's an robh e, tha e na aobhar iongantais mar a thog Dia suas daoine aig am bheil an dà chainnt—gu bhi 'nam meadhan air an fhìrinn—mar a labhair esan i—a lùbhairt do'n t-shluagh 'nan cainnt fèin. Biodh 'ar luchd-leughaidh ag ùrnigh gu'n uisgich Dia gu sòibhir an siol a bha air a chur leis, anns na cearnaidhean dorcha 'ud, gu math do dhaoine agus glòir do'n Tighearna.

PARIS.—Tha deagh obair adol air a h-aghaidh a nà am baile-mòr na Fraince; agus mar an ceudna anns na dùchanna Frangach. Aig ùr-thoisicadh nan coimnidhean, cha robh a tighinn a dh'èisdeachd, ach dream a bha dol 's a' tighinn. Ach a nis, anns gach ionad anns an robh coinnidhean air an cumail, agus air an leantuin, tha againn earrann de'n t-sluagh a tha air dlu-leantuin ruinn; agus gu riaghailteach a' feitheamh air na meadhanan, o Shàbaid gu Shàbaid. Tha aig àmannan, aig co-dhùnadh na sèirbhìs cho luigha ri ceithir fichead pearsa 'fantuinn air deireadh fo chùram anama, agus gu bhi air an teagasg a thaobh slighe na slainte, trid an Tighearna' Iosa Crìosd. Tha mar an ceudna deagh chunntas againn 'o bhailtean eile, anns an Fhrainc; agus mar an ceudna 'o bhaile a bha thuige so, gu sonruichte fo bhuaidh na Pàpanach—agus far am bheil a nis, coinnidhean air an cumail, agus mòran sluagh a' cruinneachadh, a dh'èisdeachd an t-soisgeil.

Tha na ministearan a chuirceadh a mach rù a gheanhardh agus an carraich, a shearmonachadh ann an bailtean eile air Tir Mhòr, a toirt dhachaidh deagh chunntas.

CIOD A THA GRAS DHE COMASACH AIR A DHEANAMH.

Bha Mr. Guthrie aon de na ministearan a dh'fhuiling airson na Fìrinn aig am an Ath-leasachaidh. ro ainmeil a bhrìgh cho luigha 'us a bha e 'n a mheadhon air iompachadh. Air oidhche' àraidh bha e 'pilltim dhachaidh gle amnoch a dh'ionnsuidh a thighe. Thachair gu'n deach e air seacharan anns a' mbonadh—agus smuainich e gu'r e b' fhearr dha leigeadh leis an each aige a dhol mar a thoilicheadh e; agus e fèin carbsadh ri stiuradh Freasdail. Ma dheireadh, rainig e fèin agus an t-each tigh tuathanaich. Chaidh e steach, agus dh'iarr e ead suidhe aig taobh an teine gu maduinn. Fhuair e ead so a dheanamh. Bha bean an tuathanaich ro thinn—dhù air a bhàs; agus co a thàinig a stigh ach sagart Pàpanach, a thoirt na h-ola bhàis dhi (*extreme unction*). Cha dubhairt Mr. Guthrie smid gus an d'fhalbh e. An sùnn, ars' esan ris a' bhean a bha tinn, "Am bheil sin a rinn an sagart, a toirt sìth dhuit ann an suil ris a bhàs?" Cha'n 'eil, ars' ise. An sin labhair e rithe mu slìth trid fuil an Tighearna Iosa. Bha an teagasg air a beannachadh dhi; agus blàsaich i a' deanamh gairdeachais anns an Tighearna. Chaidh e dhachaidh, agus 'n nair a ràinig e, dh'innis e do'n bhean aige au t-iongantais a chunnaic e. Thàinig mi, 'ars esan, gu tigh far an d'fhuair mi bean ann an staid nàduir—an deigh sin ann an staid gràis, agus mu'n d'fhalbh mi chaidh i steach a dh'ionnsuidh glòire.

MR. ROWLAND HILL.—Bha Mr. Hill 'n a mhinistear ainneil 'n a latha. Thachair gu 'n d'fhàinig aon da ionnsuidh aig am àraidh, airson comharra gu bòrd an Tighearna. Innis dhomh, arsa Mr. Hill, do bheachd mi oleas pheacaidh, agus mu eifeachd fuil Chrìosd gu a ghlanadh uainn. Thoisich an duine air a bheachdan a chur an cèill—agus dh'innis e brùdar a chummaic e; agus mar a bhean am brùdar ri 'inntinn; agus mar a bha e mar so air a thoirt fo churam anama. 'N uair a sguir e, fhreagair Mr. Hill, agus thubhairt e. Cha'n 'eil mi idir, ars' e san, a deanamh dìmeas air brùdar duine math, ach innis dh' mi nu bheachd na 's fearr mu d' thim-

chioll, an deigh dhuinn fhaicinn cinntus a ghluaiscas tu an deigh so na do dhùisg.

IAIN NEWTON.—Arsa Mr. Newton, "fhuair mi tuill-each croin aig mo dhorus féin, no thachair dhomh anns gach cearnaidh cile de'n t-saoghal anns an robh mi riamh. Thuit mi da uair aig mo dhorus féin, agus dhochaid mi mo ghluu gu dona. Cha do thachair uiread so do chion dhomh rè na h-uine gu léir a bha mi ann an duthanna Céin." Tha so a teagasg dhuinn a bhli a ghluà—agus aig gach àm—aig a' bhaile agus bho na bhaile ga nar cur féin air curam an Tighearna.

TEACHDAIREACHD CHEIN NA H-EAGLAIS.

FOREIGN MISSIONS.

AN TEACHDAIREACHD.—" *Searmonaicheibh an soisgeil do gach duil.*" B'i sin àithne ar Tighearna d'a dheisciobuill. Bha an gràs cho saobhair, an grèdh cho mòr, an raon cho farsaing 's gu'n robh e cruaidh eadhon d'a dheisciobuill an fhuirinn a chreidsinn agus uabhlachd a thabhairt d'a fuocal. B' fheudar do Phèadar sealladh agus teagasg àraidh fhaotainn, mu'n d'aontaich e an soisgeul a shearmonachadh do Chornelius. Bha'n t-as-croideamh buadhach mar an ceudna an deigh àm an Ath-Ieasachaidh. Mu thoisich nan ceul bliadhna tha nis a dol seachad, dhuig an Eaglais o shuain. Bha cuid air am brosnachadh, gu bhli cuir na ceisde, "A Thighearn cìod is àill lead mise dheanamh?" Anns a bhliadhna 1808, ghabh cuigear fhoghlumach, ann an aon de cholaistean America, bòid, gu'n searmonaicheadh iad an soisgeul do na Cinnich, nam foghladh an Tighearn dorus gu dol a steach chum na h-oibre. B'e so toiseachadh saothair nan Eaglaisean ann an America, am measg fhuineachan dorch na talabhainn. Thachair an ni ceudna am measg nam foghlumach ann an Cill-Rìbhinn agus chaidh sianar teachdairean a mach, lau dirachd, lau dochais, agus lau creididh—Nesbit, Duff, Macaoidh, Ewart, Adam, agus Urybarr. A rithidh anns a bhliadhna 1852, thuit an t-nagadh os ìrd, air foghlumaichean Dhun-eidinn, agus an lorg sin, chaidh cuigear a chur a mach le teachdaireachd an aibhneis. A rithidh, tha àm urachaidh air tighiun a dh'ionnsuidh ar n-Oil-thighean, agus tha deichnear dhaoin' òga, 'g au tairgseachd féin, air sou seirbhìs an t-soisgeil ann an tìrean céin. Tha feum air luchd-saothrachaidh, agus tha feum air a' giod, chum

an cosdas a ghiulain. Tha cuig mìle pùnd Sasunnach a dhith air an Eaglais, air son an Teachdaireachd Chein air a' bhliadhna so. Co a chuidicheas gu'so a dheanamh suas?

SOIRBEACHADH.—Tha naigheachd air tighinn o carrannan fa leth de na h-Innsean, gu'm bheil am focal air a shearmonachadh a' giulan toraidh. Chaidh dìthis a bhaisteadh leis na teachdairean ann an Tsinura, agus am Bombai. Chaidh teaghlachd a ghabhail a steach, air an dòigh cheudna, ann an Nagpòr, Madras, Poona, Santal, agus mar an ceudna ann an Africa, agus ann an Siar-Eileanan a chum mu dhcas. Aig Nagpòr, shearmonaich Mr. Cooper, agus bhaist e fear, agus a bhean, agus a mhaic, ochd bliadhna deug a dh'aois, aig an aon àm. Bha'n tigh lan gas an dorus le sluagh, Innseanach agus Eorpach.

Tha'n t-Ollamh Midsell a nis air dol do Mhadras, a saothrachadh anns an t-soisgeil. Tha'n Tighearna a' nochdadh dha comhara air mhaith anns gach aite. Tha moran sluagh a tighiun gu chéile a dh'èisdeachd, tha iad a fannuinn le mòr dlurachd, agus ann an ìomadh aite tha cuid a tilgeadh stigh an crannach le pobull an Tighearna. Tha daighean an deigh daighean air an toirt fo cheannsal. Cha'n 'eil ach mu cheithir fichead bliadhna 's a deich o'n chaidh a cheud teachdair a mach do na h-Innsean agus tha cuig mìle Teachdair a' saothrachadh, agus 30,000 a cuideachadh anns an obair. "Rinn an Tighearn nithe mora air ar son, bha sinn aibhneach." Tha am fear cuir a' pilltinn, a' giulan sguaban trom a leis.

AFRICA.

LIBBINGSTONIA. — Tha an t-Ollamh Hannington a sgrìobhadh naigheachd 'imrich agus toiseach a shaothair aig Bandawe. Ghabh iad ocdh fìchead là air an turas chuain, agus an rathad o Chuiléin gu Libbingtonia. Air an t-slighe bha dragh 'us trioblaid aca. Bha Tsipatula aon de na Cinn-fheadhna, fò bhualadh dibhe laithir, agus bha e cruaidh dhoibh faotainn as a lamhan. Fhuair iad deagh dhi-bheatha o'n Ollamh Laws agus na cùirdean bha feitheamh orra. Bha a' cheud Sibaid 'n a làtha sonruichte dhoibhsan. Chruinnich an sgoil-Shibaid aig seachd uairean 's a' mhadaoin. Aig leth uair an deigh naoi, chruinnich an Co-thional, thainig mu mhile pearsa gu cheile air an raon, dlùth do'n tigh sgoile. Bha ocdh coinneamhan air an eumail ann an àitean mu'n eumail, an deigh mheadhon-là. 'S an fheasgar chruinnich an co-thional a rithidh agus shearmonaich Dr. Laws ann an beurla, a gabhail mar stéidh-

theagaisg, "Gloir do Dhia 's na h-ardaibh, sìth' air thalamh, deagh-ghean do dhaoibh." Goidid an deigh dhoibh ruigsinn, ghlaic iad ann an fiabhras a tha cho buailteach do choigrich, ach le beannachd an Tighearna chaith iad ann am feabhas gu h-aithghearr. Ach cha'n ann o thinneas a mha'n a tha dragh aca. Tha iad a' gluasad gach là ann an bailtean nan trioblaid. Chaith tri pearsa fìchead gu ceann shuas na linne, a dheanadh rathad mòr agus gu cuideachadh leis na cùirdean a bha a' saothrachadh an sin. Thainig sluagh na tìre orra gu h-obann, agus mharbh iad naoi pearsa deug dhiubh. Thas a' meas gu bheil luchd-ceannach agus malairt nan traillean 'g am brosnachadh an aghaidh ar saothair. Guidheamaid air an Tighearna dìon a chur orra a là agus a dh'oidhe. Tha teachdairan air an cur air leth air son Africa agus air son na h-Innsean, agus tha iad ag iarraidh gu'm buanaicidh ar luchd-leubhaidh ann an ùrnuigh air son dìon, gleidheadh, agus beannachadh an Tighearna orra fein agus air an Teachdairachd.

NA H-IUDHAICH.

BHA a bhliadhna 'a chaidh 'n a bliadhna dhùbhaich ann an eachdraidh Israeil. Cha'n 'eil na h-uiread 'r a chluinntinn a nis as a bha roimhe so mu'n gheur-leannbhuinn air na h-Iudhaich 's a' Ghearmailt; ach thu e dèistinneach 'r a leughadh na bheil iad a' fulang o'n t-sluagh ann an caochladh earannan de Ruisia. Tha fuil air a dòrtadh, agus mòran maoin air a mhill-eadh; agus tha mòran air an co-éigheachadh gu teicheadh air son fàsagaidh do rìghachdan eile. Cha'n urrainn gun aithneal a bhi oirnn gu'm biodh guimharan cho an-dùgheach air an deanamh le muinntir a tha 'g ràdh Crìosduidhean riutha féin; agus tha e nàdurra gu'm biodh iad 'n an cion-fath air naimhdeas nan Iudhach a dhùsgadh na's mo an aghaidh an t-soisgeil. Is e aon de na h-aobharan air son an bheil iad a' buanachadh 'n an diultadh air an t-soisgeul, gu bheil an crann-chur ann an tombas mòr air a thilgeadh ann an àitean anns nach 'eil iad a' faicinn ach samhlaidh truallidh de Chrìosduidheachd, agus nach 'eil aithne aig mòran diubh ach air Crìosduidheachd nach 'eil sinne a' meas a' airdh air an ainm.

AR FEUM AIR TEACHDAIREAN.

Tha an Comunn air son nan Iudhach ag amharc a

mach, agus a' toirt na h-uile oidhirp air aon no dhà d, teachdairan d Albainn faotainn chum an cur a mach ach cha do shoirbhich leo fhathast. Tha Amsterdam fhathast gun teachdaire, agus tha feum air aon eile ann an Constantinople. Tha iad a' toirt na chùise as-àir fa chomhair fhòghlumaichean agus shearmonaichean na h-eaglais, le stùl ri gu'n dean an Tighearna cridh-cachan cuil a ghluasad gu iad féin a choisrigeach air son na h-earrainn so de'n obair.

BRESLAU.

Is e Mr. Edward, an teachdair a th' auns a' bhaile so, teachdair a's sine a tha a' saothrachadh 's an t-scribhis. Tha e air bhi còrr 'us dà fhichead bliadhna "air a chur air leth air son soisgeil Dé" as leth Israeil; agus le laimh mhaith a Dhé air, tha e a' buanachadh 's an obair le eud agus dochas gun lasachadh. Tha coimh-thional Gearmailteach aige, a thional e féin, agus aig am bheil an aon spéis do Israel a tha aige féin. Tha e a' toirt cunntais mu aon òganach a bha air a thoirt

THE FREE CHURCH MONTHLY.

Melness.....	£1 6 10	Alloa-East.....	£3 4 10
Back.....	3 12 0	Dunblae—Chisholm's.....	0 9 4
Do., for Catechist.....	4 0 6	Melness.....	1 6 0
Blackton, for do.....	2 10 0	Back.....	3 0 0
E. M. E.....	5 0 0	Paisley Ladies' Society, for School at Perth.....	18 0 0

COLONIES.

Peebles.....	7	0	0	Perkins, A. B. & Co.,
Ardrrossan.....	0	5	0	Halifax, N.S.—
Dundee—Chalmers'..	0	10	0	A Friend, Pictou,
Melness.....	0	17	6	5 dols.
E. M. E.....	5	0	0	Mr. J. Wallace, do,
				11 dols 60 cents.
				Mrs. B. M'Leod, Pictou

INENT.

[illegible]

TIPEND FUND.

D. M'Laren, Esq., Grangemouth.....	5 0 0	J. W. A., London, for Beaul.....	5 0 0
O. G. M'Kay, do.....	1 1 0		

1999

JEW.		<i>Med. Miss., Madras</i>	1 0 0
Ardrossan	0 5 0	W. G., Grove Street,	
Larkhall	1 8 9	Glasgow, to assist	
Glasgow	0 5 0	in sending out the	

Students who have offered themselves as Missionaries.....
 Mrs. Brodie, Thurso..
 E. M. E.....
 Collected by Mrs.
 Whitton, Barry, for
Budhuiri School,
Nagpore.....
 Donation by late Miss
 Kate M'Kenzie, Ar-
 deonaig.....
 Legacy by Mrs. Croll,
 and interest.....
 Legacy by late John
 Finnie, Esq., San-

stou (4 years).....

REV. N. BISHOP
Edinburgh—
Barclay Young
Men's Associa-
tion, for Cutchut
St. George's Young
Men.....
Miss Chalmers.....
Proceeds of Concert
given by North
Leith Choir, for
Mission at Julia..

Glasgow—St. John's.,

LIVINGSTONIA,
"J. W. A.," London..
Member of St. An-
drew's, Edinburgh..
Mrs. Coulson.....
Miss Chalmers.....
Miss Bruce.....
T. Bunnie, Esq., Glas-

0	5	0	Edinburgh—
0	0	0	Temple
5	0	0	Ancrum
			Dunrobin
			Durrielee
5	0	0	Glasgow—U
			Whitevale
			Bucklyvie
			Dundee—
4	0	0	Chapelsham
3	16	2	Auchterless
			Meiness
			Glenelg
			Enck

1.	BUILD
----	-------

			CHURCH
0	0	0	Edinburgh—
			Pilgrim—
0	0	0	R. Broth-
1	0	0	Instal-
			Rev. C.
			(4th in
			J. Jack,
			J. Living-
0	3	0	Rev. J.

0 0	Sun's un Tolbooth-
-----	-----------------------

		T. Mart
		C.A.
\$	0 0	Instal.
		Miss Ku
\$	0 0	Mrs. Ma
	0 0	(2nd in
	0 0	Miss Ma
	0 0	Mr Twe
		Instal.
	0 0	Summ

LEGE.	
Daily...	£1 19 0
.....	1 0 0
.....	0 8 0
.....	1 3 0
.....	0 8 6
ton.....	7 2 8
.....	8 9 0
.....	0 10 0
.....	0 12 0
.....	3 2 9
.....	1 0 3
.....	0 10 0
.....	2 9 0

NG FUND.

EXTENSION.		In	
		De	Ha
le (4th			
.....	10 0 0		
l, Scott			
tal)....	20 0 0		
un.....	0 10 0		
ton)....	20 0 0		
C. Mac-			

John Hutchin-	
son, Esq.	£29
John Gardner	20
John	85
Rev. W. Collins (3rd	
son)	160
Rev. G. Keith, Esq. (do.)	50
Rev. G. Keith (do.)	5
Frank	
Rev. Thomas	
John Wilson (3rd in-	
stitution)	1
Rev. Kerr (2nd do.)	1
J. Bell (2nd and	

Late G. Bruce
(3rd instal.). . . 1

J. Thomson (2nd instal).....	0
Mrs. Kelso (do) ..	0
rary.....	4
Keith.....	17
undwood.....	6
ie.....	11
ick.....	36
so, Mrs. E. A. Robertson (5th instal).....	2

	Surble, Mr. M. M.
	Colman, J. . . .
	Bothwell, John
0	Eq. (3rd an
0	Instal.)
0	Tunnelbridge.
	Kinnors (balan
0	Morebattle, Re
0	S. M. T. Vish.
0	Aberthaven . .
	Auchterarder—
	W. L. Young,
	T. M. Queen, I
0	J. S. McLaren
0	Mrs. Smeaton
	P. Halley, Esq.

	T. CHW, Esq.
0	J. CHW, Esq.

0	J. C. Wallace
0	J. Gardner
0	D. Miller
0	R. Gray
4	W. Drummond
6	Mrs. Guild
0	W. Mallis
0	J. Mallis
	23 Sums under
	Fiddlerly and C
0	Bathgate, furth

May 21	0	0
.....	5	0
.....	0	0
.....	40	0
.....	0	14
.....	1	11
.....	1	10
.....	6	10
.....	6	0
.....	1	0
.....	2	0
.....	3	0
.....	1	0

```

... 1 0 0
... 1 0 0

```

500.	1	0	0
....	1	0	0
....	1	0	0
....	1	0	0
....	1	0	0
....	1	0	0
....	1	0	0
....	1	0	0
El	7	0	0
ntin	8	10	0
r to			

CONGREGATIONAL CONTRIBUTIONS

[illegible][illegible]

St. George's	54	10	500	0	200	0	6
St. Anne's	3	115	182	0	189	0	0
St. Paul's	25	1	100	0	100	0	0
St. Luke's	24	1	497	12	638	11	0
St. Mary's	25	1	352	0	350	0	0
St. Paul's	25	1	100	0	100	0	0
St. Stephen's	82	0	623	120	618	8	0
St. John's	25	13	10	0	10	0	0
Talbouth	25	13	65	15	3	0	0
Tron	14	11	110	8	6	11	10
St. Andrew's	25	13	10	0	10	0	0
Westport	17	5	273	0	232	15	0
Green Green	16	3	57	11	4	0	0
Leith							
North	133	8	550	0	550	14	8
South	10	11	133	13	133	0	0
St. John's	25	13	10	0	10	0	0
St. Martin's	5	6	1	1	5	19	11
Liberton	22	11	248	7	236	14	0
Warriston	24	1	419	5	389	11	0
Newhaven	24	1	419	5	389	11	0
Portobello	18	2	282	2	278	9	0
Batho	6	2	167	9	172	8	0

LINLITHGOW.		1846 13 1		1873 15 11	
Armadales	29 0 0	120 0 0	169 0 0
Bathgate	8 18 5	152 6 4	158 14 9
Bones	9 15 5	144 7 10	136 10 5
Cuthend	7 7 6	83 1 6	89 12 0
Falkirk	28 0 4	200 0 0	200 0 0
Do. Bainsford	10 4 8	125 17 4	116 0 4
Grangehouse	18 4 3	221 13 4	209 17 4	7	9 2
Hartshill	15 11 5	110 5 11	110 5 5
Kenneth	5 8 8	216 17 0	237 7 8	5	3 3
Lanark

Sustentation Fund.		Foreign Missions Fund.	
Sums received for Month from 15th April to 15th May 1892.	Total received 15th May 1891 to 15th May 1892.	Total received for Year from 1st May 1890 to 15th May 1891.	

Birthdays	37 11 6	127 5 5	123 0 9</
-----------	---------	---------	---------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	------

[illegible]

		1894 19	1872 13 10
HADDINGTON and DUNBAR.					
Cockburnspath	12 10 0	87 4 6	52 11 0	0 13 6	..
Durieton	7 3 1	64 8 2	52 5 2
Dunbar	25 0 0	225 7 0	215 13 1	1 8 0	..
Marshall	58 1 0	97 3 6	84 11 0
Haddington.					
St. John's	16 10 5	279 17 2	257 4 2
Manly	..	30 3 2	44 4 0
..	..	44 4 0	38 3 1
North Berwick	8 6 0	121 12 10	123 16 0
Pencathart	..	21 10 6	34 15 8
Prestonkirk	..	14 1 0	2 3 12 2
Prestonkirk	28 4 0	141 12 8	141 12 8
Salton and Bolton	..	85 11 6	79 0 0
Fraserburgh	17 6 3	84 0 4	70 6 2

	..	SS 0 0	SS 0 0	..	
		1473	9 6	1506	14 9
DUNSE					
and CHRISIDE.					
Atlantos	5	0	0	114	13 6
Chriside				95	0 0
Chriside				87	0 0
Chriside				82	0 0
Cymenuth	15	9	4	157	16 7
Cymenuth				149	1 9
Greenlaw				148	7 6
Greenlaw				135	6 9
Greenwood				110	11 6
Greenwood				142	33 0
Kington	21	3	0	64	7 0

Sustentation Fund.	
Sums received for Month from 15th April to 15th May 1882	Total received for Year from 15th May 1881 to 15th May 1882
	Total received for Year from 15th May 1880 to 15th May 1881
	Foreign Missions Fund.

Station	1884	1885	1886	1887	1888
Algon	61	0	8	61	4
.....	..	85	7	55	6
.....	10	8	116	6	114
KELSO.	1878	12	1171	10	8
Stream	13	7	373	2	187
.....	..	31	19	42	2
.....	41	9	9	1	8
.....	34	9	215	0	237
Stream	88	11	6	75	1
.....	..	75	15	113	0
.....	12	13	6	1	2
.....	..	152	7	6	0
.....	..	17	1	7	7
.....	67	6	7	6	13
.....	20	0	13	0	1
EDMURGH.	1865	5	1120	5	0
.....	83	0	815	7	18
.....	17	0	6	84	10
.....	49	5	121	1	11
.....	23	0	10	7	28
.....	43	2	227	11	0

St. Andrews.....	29	10	6	183	0	0	180	0	0	..
Trinitaria.....	26	1	1	122	0	0	120	0	0	..
Argus.....	44	1	1	191	0	0	190	0	0	..
Lee.....	23	8	6	72	10	6	72	8	4	1 2 9
Iron.....	43	0	0	40	0	0	..
<hr/>										
SELECTED.										
<hr/>										
Ark.....	33	12	6	69	2	6	68	2	0	..
Len.....	4	4	7	70	12	5	78	15	1	..
Rock.....	9	14	0	83	2	9	79	0	0	..
Shiels.....	16	7	8	205	16	6	243	4	3	6 15 G

Laalooe	37	17	2	120	8	6	121	12	5	..
er	13	7	0	70	1	0	71	1	0	..
er	35	6	2	200	8	6	210	12	5	..
ork	12	3	10	170	12	7	181	4	11	3 4 0
ow	1	3	0	15	17	7	..
ow	2	1	9	74	15	7	71	1	5	..
ow, &	5	0	0	85	0	0	85	0	0	..
<hr/>										
				1430	12	8	1455	7	5	..
<hr/>										
DOCKERY.										
.. ..	2	6	173	5	6	182	18	6	0	8 9
.. ..	15	2	2	174	1	5	174	4	7	..
.. ..	10	1	2	118	19	10	118	12	11	..
..	50	0	0	50	0	0	..
.. ..	21	0	0	68	0	0	68	1	5	..
..	117	10	6	115	0	6	..
..	55	1	2	0	5	5	..
.. ..	16	12	9	61	9	0	61	12	9	..

holm.....	16	18	9	155	3	0	155	2	6	..
maben.....	8	16	9	151	7	9	154	9	7	..
rby.....	25	16	0	153	8	9	159	12	5	..
k.....	22	11	2	263	10	9	167	12	5	..
UMFRIES.										
				1447	17	5	1459	2	16	..
ck.....				138	4	0	139	9	7	..
atie.....	34	1	8	122	4	3	136	15	7	..
n.....	1	10	0	499	9	6	47	2	6	..
ries.....	53	0	6	217	1	0	252	3	4	..
Martyns'.....	45	16	8	143	16	1	161	15	0	..

THE FREE CHURCH MONTHLY

[illegible]

THE FREE CHURCH MONTHLY

[illegible]

JOHN MACDONALD and A. ELLISON ROSS, Joint-Treasurers.